

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р арх. Стела Борисова Ташева, ЛГУ, София, в направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия,

за придобиване на научната степен „доктор“ по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия с кандидат д-р арх. Гергана Наскова Стефанова – докторант на самостоятелна подготовка в ДП „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“, с научен ръководител: проф. д-р арх. Георги Георгиев и тема на дисертацията: „Ролята на естествената и изкуствената светлина в архитектурата“.

Общи данни:

Настоящото становище е изготвено въз основа на заповед на Ректора на НБУ, N:З-РК- 285/26.07.2022г.

Съгласно данните в НАЦИД, първата дисертация на арх. Гергана Наскова Стефанова е на тема „Дизайн чрез светлина на архитектурното пространство“, защитена с диплома N: 228 /08.09.2014 г. от НБУ. Този труд обаче е по специалността 8.2. Изобразително изкуство. В настоящото становище се разглежда нейната втора дисертацията, която е озаглавена „Ролята на естествената и изкуствената светлина в архитектурата“. Тя е разработена самостоятелно към научна специалност 5.7. Архитектура, строителство и геодезия.

Дисертационната разработка се състои от 156 стр. В тях се включват увод, четири дяла и заключение, както и приложенията Речник на термините, Библиография и Списък на илюстрациите. Представеният автореферат на български и английски език коректно отразява съдържанието на дисертационния труд.

1. Значимост на изследвания проблем.

Най-общо естествената и изкуствената светлина са основен композиционен и формо-изграждащ подход в архитектурното проектиране. В тази връзка, научните и научно-приложните изследвания на функционалните, културните и естетическите аспекти на светлината в решението на една сграда са винаги актуални. Те са обаче особено актуални днес: при нарастващото разнообразие на светлинни източници, все по-богатите възможности за тяхното съчетаване, а и за контрол на осветеността. Значимостта на изследванията на светлината в архитектурата се потвърждава и по отношение на глобални теми като: устойчивост, светлинно замърсяване и др.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Основната декларирана в дисертацията цел е: „Да се докаже връзката между въздействието на архитектурата и използването на светлината като формообразуващ фактор. Да се систематизират използваните композиционни принципи при различните майстори - архитекти и техните творби.“ Намирам целите за съобразени с избраната тема и обосновани по отношение на развиваните до момента теоретични материали в областта.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

В дисертацията е приложен сравнителен анализ на подходите на известни автори-архитекти по отношение на овладяването на светлината, материализирането ѝ в екстериора и интегрирането ѝ в интериора. Намирам подхода за съответстващ на научната специалност на разработката и на декларираната в дисертацията цел.

Изследваните образци са обобщени в табличен вид и позволяват съпоставка по автор, епоха или строително решение. Считаю методиката за удачна и с евристичен характер, който позволява и бъдещо надграждане на изследванията в областта.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка).

След Увода, в първия дял на дисертацията, архитект Стефанова разглежда основните композиционни характеристики на използването в архитектурата на естествено и изкуствено осветление. В следващия (втори), от архитектурна гледна точка, са проучени известни решения и примери, дело на строителите и проектантите от XX век, а техните таблични съпоставки са представени в третия. Анализ на светлината като елемент на градската среда е наличен във четвъртия дял на разработката. В заключителната част са изяснени резултатите и приносите на изследването.

Приемам основните декларирани научни и научно-приложни приноси. В същността си, те са свързани с научната новост и актуалността на проблематиката.

В допълнение, считам за важно извеждането в научно (в архитектурно направление) обръщение на систематизираните данни свързани с проучванията на светлината в архитектурата до момента, както и дискусиата относно нормативните ограничения в практиката. Намирам за приносно изясняването на композиционните принципи, материалните им характеристики и концепциите на техните автори, както и извеждането на сравнителни таблици.

Краткият терминологичен речник е удачно приложение към дисертационния труд.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Декларирани са 5 публикации след 2015 г. по темата на дисертационния труд. Една от тях е към сборник с доклади на Националния комитет по осветление „Lighting 2016“, други 3 са в академични издания на НБУ, София, а последната е в Сборника на международната конференция “Ville en transformation - défis, (pré)visions, perspectives | Changing Cities: Challenges, Predictions, Perspectives“, организирана в НБУ. Четири от публикациите са на български език, а една - на френски.

Намирам приложените публикации за адекватно отразяващи работата по дисертацията и достатъчни за нейното апробиране.

6. Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Разработките на Гергана Стефанова са представяни в научната общност и са били дискутирани на няколко академични форума. Декларирани са 2 цитата на публикациите на докторантката в академични издания. Те са на Иванка Добрева-Драгостинова (в академично издание на НБУ) и на Анна Аврамова (в „Сборник с материали от научен семинар ‘Цвят и образование‘“).

Считам, че това е достатъчно съобразно изискванията за присъждане на ОНС „Доктор“.

7. Мнения, препоръки и бележки.

Дисертацията на архитект Гергана Стефанова засяга важен аспект от архитектурното формообразуване, както и от архитектурната теория. Трудът е следствие на дългогодишни проучвания в областта. Предвид това, препоръчвам на авторката в бъдеще да представи своите разработки в реферирани и индексирани в световната мрежа издания.

В допълнение считам, че при бъдеща публикация на монографията, би било удачно допълнително уточняване в заглавието, предвид многозначността на термина „роля“ за незапознатата публика. Подходящо би било и включването на по-подробна обосновка на избора на съпоставяните в текста майстори-архитекти, по същата причина.

Тези препоръки обаче, в никакъв случай не омаловажават приносите на дисертационния труд.

8. В заключение препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на арх. Гергана Наскова Стефанова – образователната и научна степен доктор, в направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, за нейната дисертацията: „Ролята на естествената и изкуствената светлина в архитектурата“.

6.12.2022 г., София

Доц. д-р арх. Стела Ташева